

З серпня 2022 року по січень 2023 наша команда працювала в рамках проекту «Юридична та психологічна підтримка військових, членів їх сімей та родин загиблих «Ми поряд» у Ветеранському просторі м. Вінниці» за підтримки Міжнародного фонду Відродження та Вінницької міської ради.

По правову допомогу до нас звертались ті, які ще вчора мали власну справу, працювали в цивільному секторі, а вже сьогодні стали на захист України поряд із кадровими військовими.

Наші фахівці опрацьовували звернення і разом із військовими шукали відповіді на актуальні питання. Найбільш поширені ми зібрали у цьому посібнику. Сподіваємось, Ви знайдете для себе тут корисну інформацію.



Сторінка у Facebook

1. Основні визначення	3
2. Рекомендації щодо вирішення найпоширеніших проблемних питань	4
2.1 Отримання статусу УБД (учасник бойових дій)	4
2.2 Грошове забезпечення та адміністративні стягнення для військовослужбовців	6
2.3 Про інвалідність внаслідок війни	8
2.4 Звільнення з військової служби	10
2.5 Обмежена придатність до військової служби	13
2.6 Оскарження висновку ВЛК	15
2.7 Звільнення зі служби під час лікування	17
2.8 Отримання довідки про обставини травми (поранення, контузії каліцтва) при виконанні обов'язків військової служби	19
2.9 Стягнення аліментів	23
2.10 Розмір одноразової грошової допомоги для військовослужбовців, які отримали травми (поранення, контузії каліцтва) під час захисту Батьківщини або проходження військової служби	25
3. Важливі контакти	28
Використані нормативно правові акти	29

Територіальна оборона – система загальнодержавних, воєнних і спеціальних заходів, що здійснюються у мирний час та в особливий період з метою протидії воєнним загрозам, а також для надання допомоги у захисті населення, територій, навколишнього природного середовища та майна від надзвичайних ситуацій.

Сили територіальної оборони Збройних Сил України (далі – Сили територіальної оборони Збройних Сил України та/або Сили ТрО ЗСУ) – окремий рід сил Збройних Сил України, на який покладається організація, підготовка та виконання завдань територіальної оборони.

Доброволець Сил ТрО ЗСУ – громадянин України або іноземець чи особа без громадянства, який перебуває в Україні на законних підставах впродовж останніх п'яти років та на добровільній основі зарахований до проходження служби у складі добровольчого формування Сил територіальної оборони Збройних Сил України.

Добровольче формування територіальної громади (далі – Добровольче формування територіальної громади та/або ДФТГ) – воєнізований підрозділ, сформований на добровільній основі з громадян України, які проживають у межах території відповідної територіальної громади, який призначений для участі у підготовці та виконанні завдань територіальної оборони.

Важливо! Не слід ототожнювати поняття Сили ТрО ЗСУ та ДФТГ.

Комплектування Сил ТрО ЗСУ здійснюється у мирний час – військовослужбовцями за контрактом та за призовом особами офіцерського складу; в особливий період – військовослужбовцями за контрактом, за призовом особами офіцерського складу та територіальним резервом.

ДФТГ комплектуються на добровільній основі. Добровольці ДФТГ не є військовослужбовцями. Членство у добровольчому формуванні не звільняє від обов'язку проходження строкової військової служби, військової служби за призовом під час мобілізації, на особливий період, військової служби за призовом осіб офіцерського складу, військової служби за призовом осіб із числа резервістів в особливий період (пункт 6 Положення про добровольчі формування територіальних громад).

ОТРИМАННЯ СТАТУСУ УБД (УЧАСНИК БОЙОВИХ ДІЙ)

- **21 жовтня 2022 року почала діяти постанова Кабінету Міністрів України №413, яка внесла зміни у порядок надання або позбавлення людини статусу УБД, який використовувався в Україні з 2014-го року. Отож, на що саме варто звернути увагу?**

Зміни передовсім стосуються людей, які стали на захист України після 24 лютого 2022 року, коли відбулося повномасштабне вторгнення росії.

Умовою надання статусу УБД є виконання особисто, або у складі військової частини (установи, закладу) бойових завдань. При цьому не встановлюються вимоги щодо кількості днів перебування в районах проведення бойових дій.



- **Хто може отримати цей статус?**

- військовослужбовці (резервісти, військовозобов'язані, добровольці Сил територіальної оборони) Збройних Сил, Національної гвардії, СБУ, Служби зовнішньої розвідки, Держприкордонслужби, Держспецтрансслужби;
- Поліцейські МВС, особовий склад управління державної охорони, держспецзв'язку, ДСНС МВС;
- інші утворені відповідно до законів України військові формування, які захищали незалежність, суверенітет та територіальну цілісність України.



Які документи можуть бути підтвердженням виконання бойових завдань?

Витяги/копії з (за наявності хоча б одного з таких документів):

- бойових донесень;
- журналів бойових дій (оперативних завдань, ведення оперативної обстановки);
- вахтових журналів;
- польотних листів;
- матеріалів спеціальних (службових) розслідувань за фактами отримання поранень, контузій, каліцтва



До яких державних органів потрібно звернутись?

- Командир військової частини може звернутись до комісії, яка утворена державним органом, у підпорядкуванні якого перебуває військова частина (тобто для СБУ, МВС та решти служб існують окремі комісії)
- Особа може звернутись самостійно (без втручання військової частини) через територіальний центр комплектування та соціальної допомоги.

При цьому потрібно подати:

- один із документів, що підтверджують виконання бойових завдань, зазначених вище;
- довідку про безпосередню участь у заходах із забезпечення оборони, форма якої затверджена тепер новим додатком до Постанови КМУ № 413.

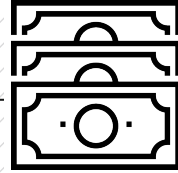
Звернутись до відповідних органів потрібно не раніше місячного строку з дня участі у виконанні бойових (службових) завдань, проведення розвідувальних заходів.

У разі отримання поранення, контузії, каліцтва – право на оформлення статусу УБД набувається одразу.



ГРОШОВЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ТА АДМІНІСТРАТИВНІ СТЯГНЕННЯ ДЛЯ ВІЙСЬКОВОСЛУЖБОВЦІВ

- Під час виконання бойових (службових) завдань, націлених на захист України, військовий отримує грошове забезпечення, яке може складатися з різних видів нарахувань. Водночас дисциплінарні порушення передбачають покарання. У тому числі у вигляді стягнень. Що про це варто знати?



Грошове забезпечення – це:

- Посадовий оклад, оклад за військовим званням;
- Щомісячні додаткові види грошового забезпечення (підвищення посадового окладу, різноманітні надбавки, доплати, винагороди, премії);
- Одноразові додаткові види грошового забезпечення.

30 000 гривень щомісячно – це додаткова винагорода, яка виплачується у період дії військового стану військовослужбовцям ЗСУ, СБУ, Служби зовнішньої розвідки, Головного управління розвідки Міністерства оборони, Національної гвардії, Державної прикордонної служби, Управління державної охорони, Державної служби спеціального зв'язку та захисту інформації, Державної спеціальної служби транспорту, особам рядового і начальницького складу ДСНС та поліцейським.



або 100 000 гривень щомісяця – тим військово-службовцям, які беруть безпосередню участь у бойових діях або забезпечують заходинаціональної безпеки й оборону, відсіч і стримування збройної агресії, перебуваючи у районах активних дій. Це стосується також військових строкової служби та осіб рядового і начальницького складу територіальних (міжрегіональних) воєнізованих формувань Державної кримінально-виконавчої служби, якщо вони залучені Головнокомандувачем ЗСУ до складу оперативного-стратегічного угруповання відповідної групи військ для участі у бойових діях.



В яких випадках застосовують стягнення?

- За невиконання (неналежне виконання) службових обов'язків порушення військової дисципліни або громадського порядку - **нагадування командиром про обов'язки служби або дисциплінарне стягнення** – премія з грошового забезпечення знімається частково у відсотковому еквіваленті.

- За розпивання алкогольних, слабоалкогольних напоїв або вживання наркотичних засобів, психотропних речовин чи їхніх аналогів (адміністративне правопорушення, покарання – від штрафу, у разі винесення судом постанови, до утримання на гауптвахті)
- **позбавлення 100% премії з грошового забезпечення за місяць, у якому скоєно правопорушення або надійшла постанова суду до військової частини.**

Крім того, військовослужбовці, які перебували у стані алкогольного чи наркотичного сп'яніння, не включаються у наказ на виплату додаткової винагороди в розмірі 30 000 гривень або 100 000 гривень.

Примітка: **Розмір додаткової винагороди** регулюється відповідними Постановами КМУ та наказами МОУ і **може змінюватися.**



ПРО ІНВАЛІДНІСТЬ ВНАСЛІДОК ВІЙНИ

•Хто може отримати статус «особа з інвалідністю внаслідок війни»? Громадяни і громадянки, які втратили працездатність через поранення, контузії, каліцтва, захворювання, одержані під час захисту Батьківщини чи перебування на фронті.



• Це можуть бути:

-Військовослужбовці ЗСУ, Нацгвардії, СБУ, Служби зовнішньої розвідки, Держприкордонслужби, Державної спеціальної служби транспорту, військової прокуратури, ВМС;

-Працівники ДСНС, Державної служби спеціального зв'язку та захисту інформації України, Управління державної охорони України.

-Члени добровольчих формувань територіальної громади (або інших утворених відповідно до законів України військових формувань).

-Працівники і працівниці підприємств, установ, організацій, які залучалися до здійснення заходів із забезпечення національної безпеки і оборони, відсічі і стримування збройної агресії Російської Федерації.



•Яка послідовність отримання статусу?

-Поранення, контузія, каліцтво, захворювання;

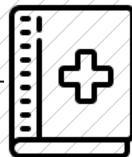
-Лікування у шпиталі;

-Проходження військово-лікарської комісії (ВЛК);

-Проходження медико-соціальної експертної комісії (МСЕК);

-Подання документів та отримання посвідчення від органу соціального захисту населення.

•**ВАЖЛИВО!** Після поранення чи травми військовослужбовець повинен отримати довідку про обставини події у командира військової частини. Без цього документу неможливе проходження ВЛК (військово-лікарської комісії) та МСЕК (медико-санітарної експертної комісії)



- Саме ВЛК після лікування та відпустки за станом здоров'я (якщо така була надана) приймає рішення про ступінь придатності до військової служби.

- Які функції у МСЕК? Цей орган встановлює:

- I, II, III групу інвалідності, причину та час її настання;
- Відсоток втрати працездатності;
- Потребу в протезуванні;
- Індивідуальну програму реабілітації;
- Медичні показання на право одержання спеціального автотранспорту.



- Які документи потрібні для проходження МСЕК?

!!! **ВАЖЛИВО** військовослужбовцям направлення на обстеження видають у військовій частині після проходження ВЛК.

- паспорт або ID-картка з витягом з Єдиного державного демографічного реєстру щодо реєстрації місця проживання;
- військовий квиток (копія) або тимчасове посвідчення (для військовозобов'язаних, призовників);
- направлення на МСЕК (форма ф. № 088/о);
- медична документація, оригінали (виписки з амбулаторної карти ф. 025/о, виписки з історії хвороби стаціонарного хворого ф. 027/о, результати лабораторних, інструментальних, променевих обстежень, консультативні висновки профільних обласних спеціалістів тощо) та амбулаторна картка хворого;
- в окремих випадках — трудова книжка або її копія;
- довідка ВЛК, свідоцтво про хворобу (видається медичними установами, де проводилось лікування);
- довідка про придатність військовослужбовця або військовозобов'язаного до військової служби (за потреби);
- довідка про обставини травми (за потреби);
- посвідчення УБД (копія).

За наслідками огляду МСЕК видає ДОВІДКУ.

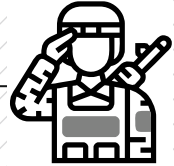


ЗВІЛЬНЕННЯ З ВІЙСЬКОВОЇ СЛУЖБИ

Під час дії воєнного стану законом чітко визначено підстави для звільнення військовослужбовців: окремо для тих, кого мобілізували за призовом і для тих, хто уклав контракт.

Ці підстави регулюються трьома документами:

Законом України «Про військовий обов'язок і військову службу»,
Законом України «Положення про проходження громадянами України військової служби у Збройних Силах України»,
Дисциплінарним статутом Збройних Сил України.



Людину, яка проходить військову службу за призовом під час мобілізації (резервісти в особливий період) можуть звільнити:

- **за віком** - досягнення граничного віку перебування на військовій службі;
- **за станом здоров'я** - на підставі висновку (постанови) ВЛК про непридатність до військової служби з виключенням з військового обліку;
- **у зв'язку з набранням законної сили обвинувальним вироком суду**, коли є покарання у вигляді позбавлення волі, обмеження волі або позбавлення військового звання;
- **через сімейні обставини або інші поважні причини** (якщо військовослужбовці не висловили бажання продовжувати військову службу):



- у зв'язку з вихованням дитини з інвалідністю віком до 18 років;
- у зв'язку з вихованням дитини, хворої на тяжкі перинатальні ураження нервової системи, тяжкі вроджені вади розвитку, рідкісні орфанні захворювання, онкологічні, онкогематологічні захворювання, дитячий церебральний параліч, тяжкі психічні розлади, цукровий діабет I типу (інсулінозалежний), гострі або хронічні захворювання нирок IV ступеня, дитини, яка отримала тяжку травму, потребує трансплантації органа,

потребує паліативної допомоги, що підтверджується документом, виданим лікарсько-консультативною комісією закладу охорони здоров'я в порядку та за формою, встановленими центральним органом виконавчої влади, що забезпечує формування та реалізує державну політику у сфері охорони здоров'я;

- у зв'язку з необхідністю здійснення постійного догляду за хворою дружиною (чоловіком), дитиною, а також батьками своїми чи дружини (чоловіка), що підтверджено відповідним медичним висновком МСЕК або ЛКК закладу охорони здоров'я;
- у зв'язку з наявністю дружини (чоловіка) із числа осіб з інвалідністю та/або одного із своїх батьків чи батьків дружини (чоловіка) із числа осіб з інвалідністю I чи II групи;
- у зв'язку з необхідністю здійснення опіки над особою з інвалідністю, визнаною судом недездатною;
- у зв'язку з необхідністю здійснення постійного догляду за особою з інвалідністю I групи;
- у зв'язку з необхідністю здійснення постійного догляду за особою з інвалідністю II групи або за особою, яка за висновком МСЕК або ЛКК закладу охорони здоров'я потребує постійного догляду, якщо відсутні інші особи, які могли здійснювати догляд;
- у зв'язку з вагітністю (для жінок-військовослужбовиць)
- для догляду за дитиною до трьох років (за медичними показаннями – до шестирічного віку), коли жінка-військово-службовиця бере відповідну відпустку;
- для одного з подружжя, якщо обоє проходять військову службу і мають неповнолітню дитину (до 18 років);
- військовослужбовці, які самостійно (без подружжя) виховують дитину віком до 18 років;
- за умови утримання військовослужбовцем трьох і більше неповнолітніх дітей.



● **Служба за контрактом (під час мобілізації та воєнного стану) може бути припинена** через один з вище перелічених пунктів або за власним бажанням, якщо військовослужбовець має іноземне громадянство або є особою без громадянства.



● **Який алгоритм дій?**

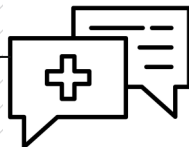
Військовий подає рапорт, де зазначає підставу звільнення, висловлює бажання/небажання залишитись у резерві і мати військово-облікову спеціальність, вказує територіальний центр комплектування та соціальної підтримки, до якого слід надіслати особову справу. При цьому на звільненого оформлюється службова характеристика. На момент виключення зі списків особового складу військової частини людині повинні віддати у повній мірі належне їй грошове, речове і продовольче забезпечення. Поки усі розрахунки не проведено, її не можуть виключити зі списків особового складу без персональної згоди.

Військовослужбовці можуть оскаржити незаконні рішення чи дії по відношенню до себе, а також особисто викласти аргументи тій особі, яка перевіряє скаргу; подати додаткові матеріали, бути присутніми при розгляді скарги, одержати письмову відповідь за результатами, оскаржити отриманий результат у суді, вимагати відшкодування збитків



ОБМЕЖЕНА ПРИДАТНІСТЬ ДО ВІЙСЬКОВОЇ СЛУЖБИ

При медичному огляді військово-лікарська комісія може визнати людину «обмежено придатною до військової служби». При цьому враховуються індивідуальні особливості: військова спеціальність, займана посада, вік, робот, яка фактично виконується. У постанові ВЛК у довільній формі вказують, які види служби та роботи протипоказані людині.

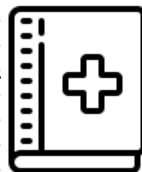


Такі особи не можуть служити у:

- Високомобільних десантних військах;
- Плавскладі;
- Морській піхоті;
- Спецспорудах.

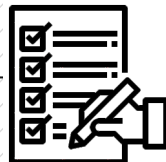
Таких військовослужбовців можуть направити для проходження служби **у підрозділах і частинах забезпечення, військових комісаріатах, установах, організаціях, навчальних закладах.** «Обмежена придатність до військової служби у мирний час» оцінюється в умовах воєнного часу. Таких осіб направляють на медичний огляд для встановлення ступеня придатності до військової служби за рішенням начальника військового лікувального закладу на підставі подання начальника лікувального відділення, в якому обстежується (лікується) військовослужбовець. Про це робиться запис в історії хвороби (медичній книжці), який завіряється підписом начальника військового лікувального закладу.

Для тих, хто отримав поранення, травму чи каліцтво під час виконання служби першим і обов'язковим кроком для встановлення обмеженої придатності є направлення на медичний огляд ВЛК. Але пройти його можливо лише після закінчення лікування у лікувальному закладі та/або завершення відпустки за станом здоров'я.



3 чого почати процес?

Потрібно звернутись до військової частини з рапортом (за наявності долучити докази розладу здоров'я) про направлення на ВЛК. Можна також звернутись безпосередньо у шпиталь, де відбулося лікування, і запросити направлення на проходження ВЛК для встановлення придатності/непридатності до військової служби.



ОСКАРЖЕННЯ ВИСНОВКУ ВЛК

Наприклад, після проходження лікування військово-лікарська комісія не зафіксувала наслідків хвороби, поранення для організму. Натомість ти вважаєш, що такі наслідки є і вони впливають на можливість подальшої служби.



Куди звертатись, щоб оскаржити рішення?



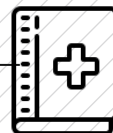
1. Першочергово варто звернутись до ЦВЛК (Центральна військово-лікарська комісія)

- Потрібно подати заяву довільної форми та додати до неї всі наявні документи (про лікування, діагноз і те, що видано військово-лікарською комісією, рішення якої переглядається).



- Строків звернення із скаргою до ЦВЛК немає. Утім, бажано не відкладати цей крок надовго.

- За результатом розгляду заяви може бути проведений повторний або контрольний медичний огляду з метою остаточного вирішення питання про придатність до служби.



2. Якщо ж ти не згоден з рішенням ЦВЛК, то можеш звернутись до суду. Підпункт 2.3.5 пункту 2.3. глави 2 розділу I Положення про військово-лікарську експертизу в Збройних Силах України (затверджене наказом Міністерства оборони України від 14 серпня 2008 року № 402) визначає: постанови ЦВЛК оскаржуються **лише у судовому порядку**.



- Подати позовну заяву до окружного адміністративного суду можеш за місцем проживання або за місцем розташування ЦВЛК, рішення якої оскаржується.
- Вимоги до позовної заяви містяться в ст.ст. 160-161 Кодексу адміністративного судочинства України.



Зверни увагу! Якщо пропустиш пункт 1, матимеш менше шансів позитивно вирішити проблему. Як показує наша практика, ті, хто минає ЦВЛК, і одразу йде до суду, програють без можливості оскаржувати рішення далі. Не можеш самостійно скласти заяву до ЦВЛК або маєш ще запитання? Наші юристи допоможуть оффлайн або онлайн.

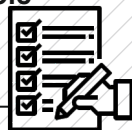


ЗВІЛЬНЕННЯ ЗІ СЛУЖБИ ПІД ЧАС ЛІКУВАННЯ

Військовослужбовець (військовослужбовиця) після отриманого поранення, контузії чи травми знаходиться на лікуванні у шпиталі.

Чи можуть його, її у цей період визнати непридатним/ою до служби та звільнити?

Розбираємо ситуацію з точки зору юридичних норм.



Найперше зауважимо, що порядок звільнення захисників і захисниць регулюється Законом України «Про військовий обов'язок і військову службу». Його стаття 26 чітко визначає підстави звільнення в умовах дії режиму воєнного стану. Якщо людина не може далі служити через власний стан здоров'я, то єдиною підставою є **висновок (постанова) військово-лікарської комісії (ВЛК) про непридатність до військової служби з виключенням з військового обліку.**



Діяльність ВЛК визначена Положенням про військово-лікарську експертизу в Збройних Силах України (затверджене наказом Міністра оборони України 14.08.2008 № 402). Щоб ВЛК могла винести рішення про непридатність людини, має бути зафіксовано **визначений наслідок (результат) захворювання, поранення, травми, контузії, каліцтва.**



• Що це таке?

Це такий стан здоров'я, коли результати лікування та обстеження дають комісії можливість визнати непридатність людини до служби за військовою спеціальністю. Простими словами: є розуміння, що будь-які подальші дії медиків не відновлять організм настільки, щоб можна було повернутись до служби у війську.

Згідно пункту 6.17. згаданого вище Положення військово-лікарська комісія може прийняти рішення про придатність чи непридатність **лише після закінчення лікування у лікувальному закладі.** Тобто поки пацієнт проходить терапію і реабілітацію у стінах медичної установи, остаточну оцінку його стану здоров'я поставити неможливо. У воєнний час лікування військовослужбовців повинне бути закінчене у військовому лікувальному закладі (солдатів, матросів, сержантів і старшин – у батальйонах (командах) видужуючих).



• Чи може захисник (захисниця) отримати відпустку за станом здоров'я?

Так, може!

- на 30 календарних днів;
- за постановою ВЛК відпустка може бути продовжена ще на 30 календарних днів;
- і ще раз продовжена на такий самий термін за наявності медичних показань.

Утім, постанова ВЛК про продовження відпустки обов'язково записується у книгу протоколів комісії та в довідку.

Цю постанову підписує голова ВЛК, секретар та не менше двох членів комісії. Усе це скріплюється гербовою печаткою.



• Чи може військовий (військова) залишитись на службі після отриманих поранень, травм, каліцтва?

Закон дозволяє людині, яка отримала поранення, травми чи каліцтва під час проходження військової служби, **за власним бажанням залишитись служити далі, підписавши контакт.**



ОТРИМАННЯ ДОВІДКИ ПРО ОБСТАВИНИ ТРАВМИ (ПОРАНЕННЯ, КОНТУЗІЇ, КАЛІЦТВА) ПРИ ВИКОНАННІ ВІЙСЬКОВОЇ СЛУЖБИ

Якщо під час бойового завдання/несення служби з військовим трапилася подія, яка нанесла шкоду його здоров'ю, то цей факт повинен бути підкріплений відповідною довідкою. Такий документ – гарантія отримання одноразової грошової допомоги.



Щоб надати постраждалому (пораненому, травмованому) бійцеві згадану довідку військова частина мусить провести розслідування і з'ясувати обставини події.

Військовослужбовцю, військовозобов'язаному або резервісту можуть відмовити у виплаті одноразової допомоги, якщо ним зібрано і подано не повний комплект необхідних документів. Відсутність згаданої вище довідки – вагома причина відмови.



Які саме документи потрібні для оформлення допомоги?

- заява про виплату одноразової грошової допомоги у зв'язку з встановленням інвалідності чи часткової втрати працездатності без встановлення інвалідності;
- копія довідки до акта огляду МСЕК про встановлення групи інвалідності або відсотка втрати працездатності із зазначенням причини погіршення здоров'я;
- копія постанови ВЛК про встановлення причинного зв'язку захворювання (контузії, травми, каліцтва);
- копія документа, який засвідчує обставини події,

тобто те, що вони не пов'язані з кримінальним чи адміністративним правопорушенням, не є наслідком алкогольного, наркотичного чи токсичного сп'яніння або навмисного заподіяння собі шкоди;

- копія документа, що посвідчує особу (паспорт громадянина України, тимчасове посвідчення громадянина України, посвідка на постійне проживання, посвідка на тимчасове проживання, посвідчення біженця, посвідчення особи, яка потребує додаткового захисту), де зазначено прізвище, ім'я, по батькові та реєстрацію місця проживання (за його наявності).
- Копія ідентифікаційного коду (або відмітка у паспорті у тих, громадян/ок для тих, хто не має коду з релігійних міркувань)



Підставою для укладання довідки про обставини травми (поранення, контузії, каліцтва) **є акт розслідування**, яке проводиться відповідно наказу командира військової частини. Розслідування проводиться, якщо відбулася подія, яка завдала шкоду здоров'ю. Про кожен такий випадок потерпілий або військовослужбовець, який його виявив, чи інша особа повинен(на) негайно сповістити безпосереднього командира (начальника) чи керівника робіт.

Якщо про це було повідомлено несвоєчасно або втрата працездатності сталася не одразу, то розслідування проводиться **впродовж місяця від дня надходження рапорту** безпосереднього командира потерпілого, або потерпілого військовослужбовця, або заяви особи, яка представляє його інтереси.



- До рапорту **важливо додати свої пояснення про обставини події**. За можливості – також пояснення свідків (інших військовослужбовців, які були у цей момент поруч) або надіслати заяву з проханням провести розслідування та видати довідку про обставини травми від представника військовослужбовця.

Якщо військову частину, де стався нещасний випадок, переформували, тоді розслідуванням займається її правонаступник. Якщо ліквідували і правонаступника немає, факт нещасного випадку розглядається у судовому порядку.



- Заклад охорони здоров'я у системі Міноборони України, куди доставили потерпілого, **протягом 1 доби** засобами зв'язку та у паперовому варіанті надає екстрене повідомлення про нещасний випадок:

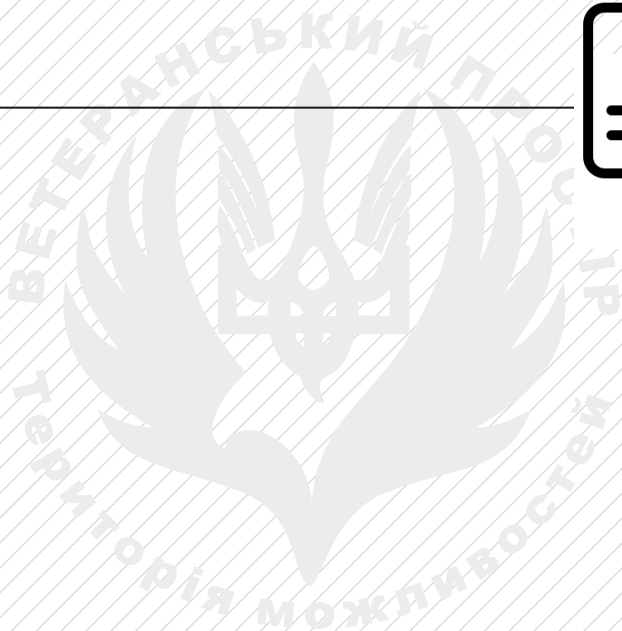
- Командиру військової частини, де це сталося;
- Залежно від того, з чим саме пов'язано подію (пожежа, ДТП, отруєння) – до відповідного військового органу нагляду чи контролю, а в деяких випадках також повідомляє Військову службу правопорядку у Збройних Силах України та (або) Спеціалізовану прокуратуру у військовій та оборонній сфері.

Також медичний заклад обов'язково складає медичний висновок про наявність у крові військовослужбовця алкоголю, наркотичних чи токсичних речовин.



Алгоритм реагування на нещасний випадок:

- 1) Командир військової частини видає наказ про проведення розслідування та складання акта розслідування.
- 2) Відбувається збір пояснень постраждалих та свідків, описуються події та складається акт розслідування.
- 3) Складається довідка про обставини травми (поранення, контузії, каліцтва) на підставі акта розслідування.
- 4) Довідку про обставини травми (поранення, контузії, каліцтва) направляють до закладу охорони здоров'я,



СТЯГНЕННЯ АЛІМЕНТІВ

Під час дії воєнного стану Постановою Кабінету Міністрів України від 11 листопада 2022 р. № 1263 розширено перелік доходів, з яких може бути стягнуто аліменти на одного з подружжя, дітей, батьків, інших осіб.

До переліку доходів, з яких стягуються аліменти, включено додаткову винагороду, яка виплачується на період воєнного стану (у випадку військово-службовців це 30 000 гривень та 100 000 гривень).



Як загалом відбувається стягнення?

Відраховується частка заробітку (доходу) боржника на підприємстві, в установі, організації, фізичної особи, ФОПа з його фактичного доходу на підставі постанови виконавця.

Якщо стягнути аліменти у зазначеному розмірі неможливо, тоді нараховується заборгованість

Виконавець **протягом 10 днів** з дня відкриття виконавчого провадження здійснює заходи для отримання інформації про доходи боржника та вносить постанову про звернення стягнення на доходи боржника. Постанова надсилається за місцем отримання боржником відповідних доходів (стипендії, заробітної платні тощо).



Ця постанова містить:

- повне найменування та місцезнаходження підприємства, установи, організації, ПІП фізичної особи чи ФОПа, якій надсилається постанова, та її місце проживання;
- порядок стягнення суми боргу;
- розмір відрахувань;
- реквізити рахунку органу державної виконавчої служби, рахунку приватного виконавця, на який необхідно перерахувати стягнуті кошти;
- вимогу щодо направлення звітів про здійснені відрахування та виплати (із зазначенням періодичності подання звітів та адреси, на яку необхідно направляти звіти);
- роз'яснення про відповідальність за невиконання законних вимог виконавця, порушення вимог Закону (у тому числі за несвоєчасне подання або неподання звітів про відрахування із заробітної плати та інших доходів боржника).



Постанова підписується виконавцем.

Після закінчення строку стягнення аліментів, якщо заборгованість відсутня, підприємство (установа, організація, ФОП), які проводили відрахування, повертають виконавцеві постанову з відміткою про перерахування у повному обсязі стягувачу присуджених йому сум. В іншому ж випадку письмово повідомляють про розмір заборгованості і пропонують звернутись з позовом до підприємства, установи, організації, якщо така заборгованість сталася з їхньої вини

Важливо знати, що **не може бути накладений арешт зарплату боржника** після фактичного здійснення утримань із неї за виконавчими документами.



РОЗМІР ОДНОРАЗОВОЇ ГРОШОВОЇ ДОПОМОГИ ДЛЯ ВІЙСЬКОВОСЛУЖБОВЦІВ, ЯКІ ОТРИМАЛИ ТРАВМИ (ПОРАНЕННЯ, КОНТУЗІЇ КАЛІЦТВА) ПІД ЧАС ЗАХИСТУ БАТЬКІВЩИНИ АБО ПРОХОДЖЕННЯ ВІЙСЬКОВОЇ СЛУЖБИ

Цей вид допомоги не є сталим за розміром, оскільки залежить від прожиткового мінімуму, встановленого у державі. З 1 січня 2023 року прожитковий мінімум для працездатних осіб – це 2684 гривні.



Отже, військовослужбовці, які отримали поранення під час захисту Батьківщини або виконання обов'язків військової служби отримують:

- 1 073 600 грн — для 1 групи інвалідності (призначається і виплачується у розмірі 400-кратного прожиткового мінімуму, встановленого законом для працездатних осіб на 1 січня календарного року, в якому вперше встановлено інвалідність);
- 805 200 грн — для 2 групи інвалідності (300-кратний прожитковий мінімум);
- 671 000 грн — для 3 групи інвалідності (250-кратний прожитковий мінімум);

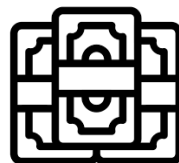
При травмі або захворюванні під час проходження служби:

- 322 080 грн - для 1 групи інвалідності (призначається і виплачується у розмірі 120-кратного прожиткового мінімуму, встановленого законом для працездатних осіб на 1 січня календарного року, в якому вперше встановлено інвалідність);
- 241 560 грн — для 2 групи інвалідності (90-кратний прожитковий мінімум);
- 187 880 грн — для 3 групи інвалідності (70-кратний прожитковий мінімум)



При пораненні (контузії, травмі або каліцтві) під час виконання обов'язків військової служби для військовослужбовців **строкової служби**:

- 322 080 грн - для 1 групи інвалідності (призначається і виплачується у розмірі 120-кратного прожиткового мінімуму, встановленого законом для працездатних осіб на 1 січня календарного року, в якому вперше встановлено інвалідність);
- 241 560 грн — для 2 групи інвалідності (90-кратний прожитковий мінімум);
- 187 880 грн — для 3 групи інвалідності (70-кратний прожитковий мінімум).

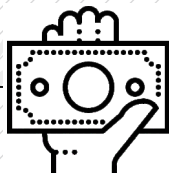


Якщо працездатність втрачено, але немає групи інвалідності, то одноразова грошова допомога виплачується залежно від ступеня втрати працездатності. Це установлює медико-соціальною експертна комісія, у розмірі, що визначається у відсотках від:

- 70-кратного прожиткового мінімуму (наразі це **187 880 грн.**), встановленого законом для працездатних осіб на 1 січня календарного року, в якому вперше встановлено ступінь втрати працездатності - **військовослужбовцю, який отримав поранення** (контузію, травму або каліцтво), захворювання під час виконання обов'язків військової служби, а також **особі, звільненій з військової служби**, яка частково втратила працездатність внаслідок зазначених причин (не пізніше, ніж через три місяці після звільнення її з військової служби);



- 50-кратного прожиткового мінімуму (**134 200 грн.**),
- **військовослужбовцю строкової військової служби**, який отримав поранення (контузію, травму або каліцтво), захворювання у період проходження ним строкової військової служби, а також **особі, звільненій із строкової військової служби**, яка частково втратила працездатність внаслідок зазначених причин, пов'язаних з проходженням військової служби (не пізніше ніж через три місяці після звільнення її із строкової військової служби);
- 50-кратного прожиткового мінімуму (**134 200 грн.**)
- **військовозобов'язаному або резервісту**, якого призвали на навчальні (або перевірочні) та спеціальні збори чи для проходження служби у військовому резерві, якщо він отримав поранення (контузію, травму або каліцтво), захворювання під час виконання обов'язків військової служби або служби у військовому резерві і це призвело до часткової втрати працездатності без встановлення інвалідності в період проходження зборів чи служби у військовому резерві або не пізніше ніж через три місяці після закінчення таких зборів чи виконання резервістом обов'язків служби у військовому резерві.



Як оформити допомогу?

Потрібно подати документи до відповідних структурних підрозділів: військової частини (для військовослужбовців), до ТРЦК та СП за місцем проживання/реєстрації (для звільнених з військової служби), до підрозділу, де проходила служба (для НГУ, ДПСУ та інших воєнізованих формувань).



ВАЖЛИВІ КОНТАКТИ

Гаряча лінія (контактний центр) Міністерства оборони України	0 (800) 500 442
Гаряча лінія (контактний центр) Генерального штабу Збройних Сил України	0 (800) 500 410, (044) 454-45-73
Гаряча лінія (контактний центр) Командування Сухопутних військ Збройних Сил України	0 (800) 500 410, (044) 271-11-04
Гаряча лінія Командування Повітряних Сил Збройних Сил України	(0432) 569-875
Гаряча лінія (контактний центр) Командування Десантно-штурмових військ Збройних Сил України	0 (800) 500 410, (044) 454-44-99 після з'єднання натиснути цифру «4»
Гаряча лінія (контактний центр) Командування сил Територіальної оборони Збройних Сил України	0 (800) 507 028
Гаряча лінія Командування Медичних сил Збройних Сил України	(044) 230-73-64
Гаряча лінія з питань запобігання та виявлення корупції у Збройних Силах України	(044) 454-73-07
Гаряча лінія з питань військово-соціального забезпечення, соціального захисту військовослужбовців та членів їх сімей, Головного управління морально-психологічного забезпечення	(044) 454-44-51
Гаряча лінія Департаменту фінансів Міністерства оборони України з питань грошового забезпечення та соціальних виплат	(044) 271-12-57
Військова прокуратура	(044) 285-44-61, (044) 285-65-36
Військова служба правопорядку	(044) 454-73-08, (044) 456-41-28

ВИКОРИСТАНІ НОРМАТИВНО-ПРАВОВІ АКТИ:

2.1 Отримання статусу УБД (учасник бойових дій):

1. Постанова Кабінету Міністрів України від 20 серпня 2014 р. № 413 «Про затвердження Порядку надання та позбавлення статусу учасника бойових дій осіб, які захищали незалежність, суверенітет та територіальну цілісність України і брали безпосередню участь в антитерористичній операції, забезпеченні її проведення чи у здійсненні заходів із забезпечення національної безпеки і оборони, відсічі і стримування збройної агресії Російської Федерації в Донецькій та Луганській областях, забезпеченні їх здійснення»

2. Постанова Кабінету Міністрів України «Про внесення змін до постанови Кабінету Міністрів України від 20 серпня 2014 р. № 413» від 21 жовтня 2022 р. № 1193.

2.2 Грошове забезпечення та адміністративні стягнення для військовослужбовців:

1. Кодекс України про адміністративні правопорушення (КУпАП).

2. Закон України «Про соціальний і правовий захист військовослужбовців та членів їх сімей».

3. Постанова Кабінету Міністрів України «Питання деяких виплат військовослужбовцям, особам рядового і начальницького складу, поліцейським та їх сім'ям під час дії воєнного стану» від 28 лютого 2022 р. № 168.

4. Порядок виплати грошового забезпечення військовослужбовцям Збройних Сил України та деяким іншим особам, затверджений Наказом Міністерства оборони України 07 червня 2018 року № 260.

5. Дисциплінарний статут Збройних Сил України.

2.3. Про інвалідність внаслідок війни:

1. Закон України «Про статус ветеранів війни, гарантії їх соціального захисту»

2. Закон України «Про соціальний і правовий захист військовослужбовців та членів їх сімей».

3. Порядок надання статусу особи з інвалідністю внаслідок війни особам, які отримали інвалідність внаслідок поранення, контузії, каліцтва або захворювання, одержаних під час безпосередньої участі в антитерористичній операції, здійсненні заходів із забезпечення національної безпеки і оборони, відсічі і стримування збройної агресії Російської Федерації в Донецькій та Луганській областях, забезпеченні їх проведення, під час безпосередньої участі у заходах, необхідних для забезпечення оборони України, захисту безпеки населення та інтересів держави у зв'язку з військовою агресією Російської Федерації проти України, затверджений постановою Кабінету Міністрів України від 8 вересня 2015 р. № 685.

4. Положення про військово-лікарську експертизу в Збройних Силах України, затверджене Наказом Міністра оборони України 14.08.2008 № 402.

5. Положення про медико-соціальну експертизу, затверджене Постановою Кабінету Міністрів України від 3 грудня 2009 р. № 1317.

6. Положення про порядок, умови та критерії встановлення інвалідності, затверджене Постановою Кабінету Міністрів України від 3 грудня 2009 р. № 1317.

7. Порядок призначення і виплати одноразової грошової допомоги у разі загибелі (смерті), інвалідності або часткової втрати працездатності без встановлення інвалідності військовослужбовців, військовозобов'язаних та резервістів, які призвані на навчальні (або перевірочні) та спеціальні збори чи для проходження служби у військовому резерві, затверджений постановою Кабінету Міністрів України від 25 грудня 2013 р. № 975.

2.4. Звільнення з військової служби:

1. Закон України «Про військовий обов'язок і військову службу».

2. Указ Президента України «Про Положення про проходження громадянами України військової служби у Збройних Силах України» (зі змінами від 11.04.2022 №231/2022).

3. Дисциплінарний статут Збройних Сил України.

2.5. Обмежена придатність до військової служби:

1. Закон України «Про військовий обов'язок і військову службу».

2. Закон України «Про соціальний і правовий захист військовослужбовців та членів їх сімей».

3. Положення про військово-лікарську експертизу в Збройних Силах України, затверджене Наказом Міністра оборони України 14.08.2008 № 402 (зі змінами).

4. Указ Президента України «Про Положення про проходження громадянами України військової служби у Збройних Силах України» (зі змінами від 11.04.2022 №231/2022).

2.6. Оскарження висновку ВЛК:

1. Кодекс адміністративного судочинства України.

2. Положення про військово-лікарську експертизу в Збройних Силах України, затверджене Наказом Міністра оборони України 14.08.2008 № 402 (зі змінами).

3. Постанова Верховного Суду від 12.06.2020 у справі № 810/5009/18.

2.7. Звільнення зі служби під час лікування:

1. Закон України «Про військовий обов'язок і військову службу».

2. Положення про військово-лікарську експертизу в Збройних Силах України, затверджене Наказом Міністра оборони України 14.08.2008 № 402 (зі змінами).

3. Указ Президента України «Про Положення про проходження громадянами України військової служби у Збройних Силах України» (зі змінами від 11.04.2022 №231/2022).

2.8. Отримання довідки про обставини травми (поранення, контузії каліцтва) при виконанні обов'язків військової служби:

1. Положення про військово-лікарську експертизу в Збройних Силах України, затверджене Наказом Міністра оборони України 14.08.2008 № 402 (зі змінами).

2.9 Стягнення аліментів:

1. Конституція України.
2. Цивільний процесуальний кодекс України.
3. Закон України «Про виконавче провадження».
4. Постанова Кабінету Міністрів України «Про внесення зміни до пункту 8 переліку видів доходів, які враховуються при визначенні розміру аліментів на одного з подружжя, дітей, батьків, інших осіб» від 11 листопада 2022 р. № 1263.
5. Інструкція з організації примусового виконання рішень.
6. Постанова Великої Палати ВС від 20.04.2022 р. у справі № 756/8815/20.

2.10 Розмір одноразової грошової допомоги для військовослужбовців, які отримали травми (поранення, контузії каліцтва) під час захисту Батьківщини або проходження військової служби:

1. Закон України «Про соціальний і правовий захист військовослужбовців та членів їх сімей».
2. Закон України «Про державний бюджет України на 2023 рік».
3. Порядок призначення і виплати одноразової грошової допомоги у разі загибелі (смерті), інвалідності або часткової втрати працездатності без встановлення інвалідності військовослужбовців, військовозобов'язаних та резервістів, які призвані на навчальні (або перевірочні) та спеціальні збори чи для проходження служби у військовому резерві, затверджений постановою Кабінету Міністрів України від 25 грудня 2013 р. № 975.

**Цей посібник розроблено командою Ветеранського простору
в рамках реалізації проєкту**

**«Юридична та психологічна підтримка військових,
членів їх сімей та родин загиблих «Ми поряд»
у Ветеранському просторі м. Вінниці»
за підтримки Міжнародного фонду Відродження,
Вінницької міської ради
та за сприяння Вінницького міського голови Сергія Моргунова.**

**Якщо на будь-якому етапі у вас виникли труднощі
з отриманням відповідних документів
або ваші права порушено,
звертайтеся за консультацією до команди
Ветеранського простору.
Ми завжди готові допомогти.**

Наша адреса: м. Вінниця, вул. Єрусалимка, 8

Телефон: 0(67) 959 40 65

Наш сайт: <https://www.vtprostir.com.ua>

Сторінка у Фейсбук: <https://www.facebook.com/vtprostir>



Сайт Ветеранського простору